

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun
nedelj in praznikov ob
4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

Narodni dnevnik

Štev. 2.

Celje, v pondeljek, dne 4. januarja 1909.

Leto I.

Upravištvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogrske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12:50
četrtletno . . . K 6:20
mesečno . . . K 2:10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h. za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Nekaj o nemški „šparkasi“ v Celju.

Mi nočemo delati kakor celjski poslanec Markhl, ki je v državnem zboru hujskal zoper šošanjško posojilnico. Le na podlagi javne zemljiške knjige hočemo pristojne oblasti opomniti, kdo je celjski „šparkasi“ dolžen in koliko. Hočemo na podlagi oblastveno potrjenih pravil celjske šparkase pokazati, da ravnateljstvo zoper ta pravila v mnogih slučajih hudo greši.

Kakor rečeno, opiramo se na zemljiško knjigo c. kr. okrajnega sodišča v Celju. Vsakdo sme v uradnih urah tja iti in knjige pogledati in bode videl, da mi resnico poročamo. Onih dolžnikov, ki so manj dolžni nego 10.000 K, se niti ne dotaknemo, ampak naštejemo le one celjske nemške posestnike, ki imajo na svojih hišah vknjiženega več nego 10.000 K posojila celjske šparkase.

Dolžni so: Ana Markhl, državnega poslanca Markhla soproga, 35.000 K; Helena Skoberne, mati dr. Jabornegovega koncipijenta, 30.000 K; Herzmann Viljemina 35.000 K; Almoslechner Konstancija 67.000 K; Hausbaum Josefina, znanega nemškega kavararja soproga 77.200 K; Franc Pacchiaffo 40.000 K in 13.462 K; Skaberne Janez in Ana 33.000 K; Wallentschak Jože 16.000 K; Kladenšek Pavel, 28.000 K; Vollgruber Franc 29.108; Lakitsch Avgust mestni odbornik 34.000 K; Rakusch Leopoldina, prejšnjega župana soproga 14.753 K; 11.657 K; 80.000 K in 26.300 K; Pellé Fani 26.000 K; Kolaritsch Avgust 13.500 K; Costa Jožef 35.000 K; 2.900 K in 12.000 K; Gradt Gotfrid 11.000 K; Wegesser Magdalena 12.772 K; Kosar Lndvik 38.400 K; sestre Herzman 75.000 K; Antlej Miha 50.000 K; Golitsch Friderika 15.900 K

Nadalje imajo na svojih mestnih hišah vknjižena posojila šparkase sledeči nemški meščani: Weberjevi otroci 54.000 K; Krobat Jože 19.900 K; Koderman Treza 14.800 K; Hofman Janez 13.400 K; Neubrunner Anton 52.798 K; Büecken Karol 19.910 K; Martini Julija 18.000 K; Schwarzl Oton 15.280 K; Tratnik Marko 12.000 K; Kanduscher Marija 16.000 K; Wesiak Marija 11.600 K; Hummer Lujiza 29.200 K in 1.400 K.

Važno je tudi, da so dolžni dalje navedeni Celjani šparkasi sledeče vknjižene terjatve: Leskosceek Jakob je dolžen šparkasi 61.364 K; Eggersdorfer Ang. 34.000 K; Rebevscheg Jože je dolžen šparkasi 57.000 K; Altziebler Miha 10.774 K; Jesenko Ivana je dobila od šparkase posojilo 12.933 K; Speglicsch Matija, sodnijski sluga, je dolžen šparkasi 14.740 K in 10.000 K; Otschko 16.000 K; Jarmer Jože je dobil od šparkase 18.000 K; Sager Janez, znani krtačar 15.000 K; Čanc Anton 13.000 K; dr. Riebl 30.000 K; Zamparutti Dom. 26.000 K; Higersperger 24.000 K; Gajšek Anton 19.614 K; Landauer Gustav 16.000 K; Lenc Ivan je dolžen šparkasi 17.400 K; Wesiak Marija in Celestina 18.000 K; Himmer Konrad 14.000 K; Petovar Antonija

20.000 K; Lettner Lavrencija 12.000 K.

Opomniti je še na sledeče vknjižene dolgove. Julij Rakusch ima na svojih hišah vknjižene terjatve celjske šparkase 32.472 K in 21.648 K; Bichl Anton 40.000 K; Lachnit Gustav 35.000 K; Skoberne Jurij 12.000 K; deželni odbornik Moric Stallner je dobil od šparkase posojilo 70.000 K; Pallos Lujiza 12.000 K; Patz Treza, žena uslužbenca šparkase in zaupnika „Südmarke“, je dobila na hišo od lastne šparkase 20.000 K posojila; Hofman Lujiza na enak način 15.000 K.

Vse to bi pa še ne bilo nič posebnega. Zelo zanimiva so pa sledeča posojila šparkase. Olepševalnemu društvu je šparkasa dala 20.000 K posojila, društvu za nastanitev vojakov je posodila šparkasa 60.000 K. Skrajno pozornost morajo vzbuditi slednjič sledeča očitvidno visoka posojila šparkase in sicer: Gostilna „Stadt Wien“ ima vknjiženih okroglih 150.000 K posojila, društvo „Celeja“ katero tiska znani časnik „Deutsche Wacht“, je dolžno šparkasi celih 133.205 kron.

Naravnost čudno velik je pa dolg mestne občine same. Občina ima vknjiženega dolga celjske šparkase 1 milijon 174 tisoč 374 kron 78 vinarjev. Na rotovžu je vknjižen dolg šparkase 546.947 K. „Deutsches Haus“, nemška hiša, je dolžna šparkasi celih 260.000 K, na 2 vrtnih parcelah poleg nemške hiše in sicer na samih golih parcelah vl. šte. 334 in 337 je vknjižen ogromni dolg nasproti šparkasi za znesek 134.680 K.

Mi smo našteali gola dejstva. Kdor ne veruje, naj gre gledat k sodniji. Na nemških hišah v Celju je skupno vknjiženo za kakih 5 milijonov kron kot posojilo mestne šparkase.

Znamenit nastop slovenskih delavcev v Trstu.

(Izvirno poročilo.)

Včeraj v nedeljo 3. januarja so bile pred palačo namestnika princa Hohenlohe in pred pomorsko oblastnijo v Trstu velike slovenske demonstracije. Vsa tržaška policija je po dnevrem naporu komaj napravila red, pri čemer je bilo aretiranih okoli 30 slovenskih delavcev.

Vzrok razburjenosti slovenskih delavcev je nečuvna krivica, ki se je zgodila novoustanovljeni družbi težakov. Družba kakih 25 slovenskih delavcev je pred mesecem dni sklenila s parobrodno družbo Dalmacijo pismeno pogodbo zaradi izvrševanja vseh opravkov pri prevažanju, nakladanju in razkladanju tovorov. Vsled pritiska iz laške strani so laški socialni demokratje šli nad namestnika in mu žugali z generalnim štrajkom, če se pogodba ne razdere. Rudeči princ namestnik Hohenlohe je socialistom seveda ugodil in zastavil svoj vpliv, da je Dalmacija s slovenskimi delavci veljavno sklenjeno pogodbo enostransko razdrila in jih obkradla ob zagotovljeni kos kruha.

Včeraj ob 10. uri dopoldne so vsled tega imeli slovenski delavci veličasten shod v Narodnem domu, ki je bil natlačeno poln. Govorili so zoper

nečuvno zakonolomstvo z vso ognjevitostjo razni člani narodne delavske organizacije. Glavni govor je imel koncipijent dr. Mandić. Živahno pozdravljen je govoril tudi državni poslanec Rybač, ki je dejal, če hočejo pri avstrijski vladi na tak način gaziti zakone, naj se ne čudijo, če pride — konec!

Že med zborovanjem je pred Narodni dom prikorakal policijski komisar s četo okoli 100 redarjev, ki so se skrili v hotel „Evropo“. Slovenci so pa mirno zapustili zborovališče in se čez četrto noč zbrali ob pristanu pred namestniško palačo. Tamkaj so burno demonstrirali zoper „rudečega princa“ z žvižganjem in ogorčenimi klici, katerih tu ne smemo ponoviti. Naenkrat so od vseh strani prikorakale čete policije, kakor če bi se šlo za okupacijo Bosne. Slovenci so prepevaje „Hej Slovani“ korakali pred pomorsko oblastnijo, kjer se je vihar ponovil. Tačas je pridrvela policija iz stranskih ulic in je zajela množico kakih 50 Slovencev, katerim je zabranila razhod in jih eskortirala brez vzroka na stražnico.

Toda nastop se je vendar sijajno posrečil. Na neštevilnih krajih mesta so se demonstracije ponovile, celo na korzu in jih policija ni mogla preprečiti.

Princ Hohenlohe je s svojim enostranskim podpiranjem laških socialnih demokratov vrgel nevarno bakljo med slovensko delavstvo v Trstu. Avstrijska vlada si naj posledice sama pripiše. Slovenci so pa sklenili pri vseh prihodnjih volitvah iz zadnjih dogodkov izvajati posledice tudi zoper tržaške socialne demokrate, ki so tako nečuvno nastopili zoper svoje slovenske brate delavce in se zatekli pri tem pod vladno zaščito.

Slovenski delavec v Trstu se oglašja in vsa Slovenija mu želi uspehe v boju za njegove pravice. Ob Adriji se jasni!

Bojkot avstro-ogrskega blaga v Srbiji.

(Izv. dopis.)

Belgrad, 31. decembra.

Avstro-ogrski minister zunanjih zadev, bar. Aerenthal, ima sedaj mnogo skrbi in za to gotovo ne bo posvečal posebne pozornosti čestitkam, ki jih dobi jutri k novemu letu. Ali eni čestitki bo moral posvetiti vso svojo pozornost in to bo čestitka, ki mu jo jutri pošljejo srbski „hamali“, skladiščni delavci na železniški postaji in v savskem pristanišču v Belgradu.

Ti hamali imajo jutri — na samo novo leto po gregorijanskem koledarju — velik shod, na katerem svečano proklamirajo bojkot avstro-ogrskega blaga v celi Srbiji, ker v Belgradu se ta bojkot že drugi dan izvršuje z vso strogostjo in na celi črti, po sistemu, ki se tako imenitno obnaša na Turškem in ki se sestoji v tem, da delavci nočejo iztovorivati avstro-ogrskega blaga iz železniških vagonov in parnikov, ako bi se sploh našel trgovec, ki bi blago hotel naročiti v Avstro-Ogrski.

V Srbiji so trgovci sami sprožili idejo, da se Avstro-Ogrsko kaznuje radi aneksije Bosne in Hercegovine z bojkotom, in hamali so zavezniki trgovcev samo v toliko, v kolikor bi se v Srbiji dobil kak tuji trgovec, ki se bojkotu ne bi hotel pridružiti; tak trgovec blaga, naročenega v Avsto-Ogrski, ne bo mogel dobiti, ker ne dobi delavcev, ki bi mu blago prenesli iz železniških vagonov, oziroma iz parnikov v njegovo skladišče.

Vlada tega gibanja ne more vdušiti, ker ona ne more siliti svojih državljanov, da morajo kupovati svoje potrebščine v gotovi državi, kakor tudi delavcev ne more siliti, da bi delali, ako oni nočejo delati. To je jasno, ali je jasno tudi to, da se bode Avstro-Ogrska vsled bojkota čutila silno prizadeto in ni izključena eventualnost, da ona vstvari casus belli, samo da čem prej razreže ta gordijski čvor, ki se je vsled aneksije Bosne in Hercegovine spletel na Balkanu. Ona ima ogromno škodo že zaradi bojkota na Turškem in ta škoda se po bojkotu v Srbiji še znatno poveča, ker Srbija je zelo dober trg za avstro-ogrske industrijske proizvode.

Slovenci vsled bojkota ne bodo čisto nič oškodovani, ker oni takointako nimajo svoje industrije. Škodo bodo trpeli nemški industrijci v Avstriji, ki so največji sovražniki slovenskega naroda in Slovanov — toraj tudi Srbov — sploh.

P.

Politična kronika.

Zoper ustanovitev jugoslov. ministristva se odločno izreka „Dalmata“ organ dalmatinskih Italijanov. Italijanom bi se baje s tem prizadjala najhujša krivica. Še Nemci bi temu nasprotovali, dasi imajo kot protiutež svojega ministra — rojaka, Italjani pa bi bili na milost in nemilost izročeni škodljivemu uplivu tega ministra.

Novoletna voščila na Madžarskem. Koalicijske stranke madžarske so ob novem letu čestitale raznim ministrom, posebej Wekerlu in Košutu. Oba sta v svojih odgovorih povdarjala v prvi vrsti narodne zahteve Madžarov glede armade. Košut je dejal med drugim: Splošna evropska situacija je porinila vprašanje o orožene sile v vspeledje. Pripoznavajoči potrebo, da se ta mora ojačiti, moramo delati na to, da bode pri tem tudi obenem uresničen znaten del naših narodnih zahtev. Vlada je jedina z narodom v tem, da, če se zanaša v armado narodni duh, se njena sila ne zmanjša, ampak zviša. — To je menda odgovor ogrske vlade na govor avstrijskega min. predsednika Bienerttha v gosposki zbornici, kjer je dejal, da avstrijska vlada stoji strogo na stališču ustave, katera določa vladarju izključno vrhovno vodstvo armade.

Iz tabora Ukrajincev. Maloruski poslanec dr. Olešnický postane baje sekcijalni načelnik v ministerstvu za javna dela.

Krščansko-socialna „Reichspost“ na Dunaju ostro napada avstro-ogerskega

skega poslanika v Londonu grofa Mensdorffa, češ da je on kriv, da je angleški kralj vsled aneksije Bosne in Hercegovine tako ogorčen na Avstrijo. Ko je namreč lansko poletje angleški kralj Edvard bil v Ischlu na obisku pri cesarju Francu Jožefu I., se mu o takrat že znanih načrtih avstrijske diplomacije glede Balkana ni ničesar povedalo. Nekateri so zopet mnenja, da so ti napadi na Mensdorffa naperjeni v prvi vrsti proti baronu Aehrenthalu.

Sklicani deželni zbori. S cesarskim patentom, ki se danes razglasi, se sklicujejo na 8. t. m. deželni zbori kranjski, goriški, tirolski in nižnjavstrijski. Zasedanja bodo trajala najbrže samo 8 dni.

Med Nemci v Avstriji in Nemčiji se je pričelo splošno zблиževanje. Krščansko-socialni organ „Reichspost“ priporoča, da se misli na nekako skupnost avstrijskih krščanskih socialcev in nemškega katoliškega centra v rajhu.

Koalicijsko ministerstvo? Vedno dalje se odmiče možnost sestavitve koalicijskega ministrstva. Čejejo se glasovi, da se namerava ustvariti popolno uradniško ministerstvo, v katerem bi pa vendar tudi nekateri poslanci prevzeli posamezne resortne. Češki poslanec Maštalka pa je izjavil, da je brez premirja med Čehi in Nemci izključeno parlamentiziranje ministrstva.

Na Silvestrov večer je preteklo 20 let, kar se je ustanovila, odnosno „iz zmerne“ in „radikalne“ frakcije konsolidirala na podlagi hainfeldskega programa avstrijska nemška socialna demokracija.

Srbsko-hrvatska koalicija. Izvrševalni odbor hrvatsko-srbske koalicije je izdal komunike, iz katerega je razvidno, da so poravnani prepiri med posameznimi strankami koalicije, osobito med hrvatsko stranko prava in hrvatsko napredno ljudsko stranko.

Češki deželni zbor. Jeli se skliče češki deželni zbor ali ne, o tem odloči, danes 4. t. m. shod — nemških poslancev iz Češke. Sicer se je posvetoval ministerski svet o tem že dne 1. t. m. a zadnjo besedo imajo vkljub temu — nemški poslanci.

Preganjanje Srbov na Hrvatskem se nadaljuje. Vsak dan pripeljejo nove „veleizdajnike“ v Zagreb, 25 Srbov, zaprtih zaradi „veleizdaje“, je pričelo zopet z glađovno stavko, ki traja danes že 6 dni.

Srbski minister zunanjih zadev o aneksiji Bosne in Hercegovine. V soboto 2. t. m. je v skupščini spregovoril tudi Milovanović. Imenoval je aneksijo kršenje berlinske pogodbe. Dozdaj — je dejal — se je mislilo, da grozi Balkanu največja nevarnost od Rusije in Avstrije se je smatralo kot nekako zaščitnico balkanskih interesov. Pa Avstrija je svoje poslanstvo na Balkanu končala. Svobodo so dobili balkanski narodi od l. 1812 do 1876 po Rusiji, Avstrije prvi korak pa obstoji v tem, da zaslužni narod dveh srbskih dežel. Avstro-Ogrski se mora zapreti pot k egejskemu morju. V narodnem programu srbskega naroda je emancipacija Bosne in Hercegovine vsaj v toliko, da moreta stopiti v intimno politično in gospodarsko razmerje z Srbijo in Črno Goro. Dobiti morata popolno suvereniteto pod kontrolo Evrope. Pravno mejo med Avstro-Ogrsko in Balkanom morata tvoriti Sava in Donava

„Vossische Zeitung“ poroča o obsežnih vojnih pripravah Turčije v novopazarskem sandžaku in na bolgarskih mejah.

Novi turški poslanik na Dunaju. Danes sprejme cesar novega turškega poslanika Mustafa Rešadpašo.

Drobne politične vesti.

Ruski poslanik v Teheranu postane — kakor se poroča — namesto dozdajnega barona Hartwiga, proti kateremu je nastalo splošno nezadovoljstvo, baron Poklevsky — Kozel. — Srbski minister Stepanović je odstopil zato, ker mu je skupščina ostro očitala nepravilnosti pri naročevanju vojnih potrebščin. — Na gornjem Avstrijskem so ustanovile nemške nacionalne in svobodomiselnne stranke „nemško ljudsko zvezo“ kot skupno stranko.

Sprememba na kitajskem prestolu. Zaradi bolezni so poslali Tuan-Tsuna v domovino. Naslednik mu je državni svetovalec Natung. — Rusko. Generalmajor Trepov je imenovan za guvernerja podolskega in volhavskega. — Portugalski parlament se otvori 1. marca t. l. — **Atentat na perzijskega šaha** Ko je perzijski šah stal v pogovoru s prestolonaslednikom, sta nenadoma 2 od pretendenta Fermana najeta individua začela nanj streljati. K sreči je samo eden strel zadel prestolonaslednikovo čepico. Napadalca so razorožili

Dnevne vesti.

Poročajte „Narodnemu Dnevniku, hitro in točno vse novice! Ako bomo delali vsi — uredništvo in dopisniki — pridno za list, ga bomo dvignili na isto višino, katero si želimo vsi.

Telefonska številka „Narodnega Dnevnika“ je 48 Celje. Zunanje sotrudnike prosimo začasno, da telefonirajo med 11. in 12. ter 1/2—1/2 uro. — Ko dobimo lasten telefon, bomo to pravočasno naznanili.

Celjsko c. kr. okrajno glavarstvo resno pozovemo, da celjskim nemškim fantalinom i. dr. sankanje na mestih okoliškega ozemlja, kjer je vsled tega dostikrat življenje pasantov v opasnosti, kratkomalo prepove. — Ob frekventnih krajih „rodlati“ je ostro prepovedano celó v najbolj „nemškem“ mestu — Gradcu. To naj si zapomnijo naši „heil“-bratci!

Celjski Nemci provocirajo slovensko okolico s tem, da prirejajo sedaj na sankah izlete v okolico in povsod skozi slovenske vasi tulijo „heil“, „nieder mit den Windischen“ (doli s Slovenci), „aufbiks slovenske svinje“ itd. Ne bomo tega dalje mirno trpeli in bomo to celjsko nemško svojat, četudi so med njo celo „fine“ ženske in razni uradniki, kaznovali kakor se kaznuje malopridne paglavce! — Iz mesta se nam poroča: Včeraj se je pripeljala cela tolpa Nemcev na 4—5 skupaj zvezanih sanah v mesto. Heilali so, kričali in trobentali — tako da je bilo vse na nogah. Ako Nemci hočejo s tem svojo narodnost in fino kulturo pokazati — svobodno jim. Čudimo se samo, da celjska policija takih stvari ne vidi, med tem ko takoj zapre vsakega kmečkega fanta, če le ob belem dnevu zavriska na ulici!

Celjski Derganz o Hrvatih. Na Novega leta dan zvečer je mestni oskrbnik Derganz razlagal „veseli“ nemški družbi na Glavnem trgu v Celju, „dass die Kroaten noch schlechter sind als die Windischen“. Gospod Derganz je namreč pozabil, da je sam tudi Hrvat. Kako se že pravi ljudem, ki zaničujejo lastno mater?

Čč. bralec in odjemalec naj ne zamerijo, ako prva štev. N. D. v tehničnem oziru in glede ekspedicije ni popolnoma odgovarjala: imeli smo velikanske težave v tiskarni in upravnistvu. Odslej se bo to izboljšalo.

Ne krop ne voda! G. trgovec v Šmarju pri Jelšah L. je član slovenskega trg. društva v Celju, išče si pa

trg. pomočnike v umazanem celjskem nemškem lističu. G. L. ali ni boljše, če je človek dosleden? Član sl. trg. dr. s slov. odjemalci mora tudi inserirati v slov. listih!

Umri je dne 2. januarja t. l. v Šostanju tamošnji mesar in posestnik F. Breznik (Brestig) v 34. letu svoje starosti. Rajnik je bil hud nemškutar.

Volkovi na Prekmurskem. Dne 25. m. m. so videli prekmurski kmetje blizu Belotince tri volčje zveri. Naslednji dan je priredil grof Bathany lov, in posrečilo se je lovcem ustreliti enega volka, dočim sta jo dva popihala v šume in se skrila nimbodom. Ako zamrzne Mura, kar je pri sedanjem mrazu kmalu mogoče se lahko prikladijo volkovi še na Štajersko.

Lep vzgled narodne požrtvovalnosti. — V restavraciji „u Fleků“ v Pragi se je nabralo za razne češke narodne namene K 10.465/40. — Češki Matici šolski je izročila ga. Marija Beneš za damski odbor v Pragi novoletno darilo 30 tisoč kron. Slovenke, posnemajte češke sestre!

Nov sistem bojkota. V Duchcovem na nemškem Češkem vpiše županski urad vsakemu delavcu, kateri odhaja iz občine ali je odpuščen iz tovarne, jeli pošiljal svojo deco v češke ali nemške šole. Tako se potem delavcu včasih onemogoči dobiti drug zaslužek. In c. kr. avstrijska vlada to mirno trpi!

„Obrambni vestnik“. Pod to rubriko bo priušal v bodoče „Nar. Du.“ ob sobotah stalno novice od narodnih mej in važnih postojank po deželi. — Treba bo, da bomo vsi natančno in nestransko o važnih narodno obrambnih vprašanjih pončeni. Zlagajte „Obrambni vestnik“ s potrebnim gradivom!

Kaj pa je to? Po celjski okolici lazi neki posvetno oblečen človek in ponuja ljudem neke sohice sv. Antona ter jim izmamlja večje zneske, češ, da bode neka antonska bratovščina brala za njih do smrti maše. Dobro bi bilo tega gospoda povprašati, če ve, da je beračenje prepovedano?

Narodno delo v Gradcu. „Domovina“ je že lansko leto priobčila nekaj lepih nasvetov, kako bi se organizirali graški Slovenci. Nasvetovalo se je med drugim tiho organizatorično delo, ki ne vzbuja pozornosti in je najbolj zdatno. Treba je narodno vzbuditi zlasti tamošnje slov. delavstvo, da se ne ponemči in da ga ne ujamejo c. kr. socialisti s svojimi čenenimi frazami. Odkrito priznamo, da v tem oziru precej stori društvo „Domovina“; lansko leto je priredilo lepo vrsto izvrstno uspeših prireditev (29. febr. ples pri „Sandwirtu“, 14. jun. vrtno veselico v „Annenhofu“, oktobra veliko trgatav in 8. nov. Martinov večer). Vse prireditve so bile lepo obiskane. — Dobro tudi uspeva „Sokol“ v Gradcu in v najkrajšem času se bo poskrbelo za gospodarsko organizacijo graških Slovencev. V delu je rešitev!

Nemški polit. uradniki na Sp. Štajerskem. Dobili smo zopet kar tri nadepolne nemške politične uradnike iz Gradca na Sp. Štajersko: konceptni praktikant dr. A. pl. Zanter-Polczynski pride v Maribor, Jos. Philipp v Maribor in W. Burghauser v Slovenjogradec. Ker ne ve ne jeden ne drugi slovenski in ne pozna naših ljudi, bodo nedvomno z velikim uspehom „delovali“ vsak pri svojem uradu.

Kdo je lahko imenovan na Avstrijskem za šol. svetnika? Ko je bil ranjki ravnatelj Kaas v Mariboru imenovan za šolsk. ravnatelja, se je izrazil nemški profesor Errath pred učiteljskimi približno tako-le: Kdor dela povsod za nazadovanje šolstva, kdor

podpira ljudsko neumnost in predsodke, kdor se plazi po trebuhu pred vlado — tisti je lahko imenovan na Avstrijskem za šolskega svetnika. V marsikaterem slučaju je to mutatis mutandis še danes resnica.

Iz Hoč. Odkar mariborski Slovenci zahajajo v Hoče, se že spozna napredek v narodnosti. Gostilničar Jožef Rojko ima nabiralnik Ciril-Metodove družbe in se je že lepa svotica nabrala. S temi nabranimi darovi se podpirajo revue šole ob mejah in revni otroci, da jih ne požre „nemški Mihel“. Dolžnost vsakega narodnega Slovenca je podpirati to lepo društvo. Kmečki slovenski fantje na noge in držimo se: „Naprej zastave slave, na boj junaska kri“!

Huda kraška burja. Na kolodvoru Trnov-Bistrica je odtrgala burja jednem vozu tovarnega vlaka streho. Poškodovala je tudi pri mnogih hišah strehe.

Nepretrgano uradovanje od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne so uvedle odvetniške pisarne v Gorici.

Klub slovenskih narodno-naprednih dež. poslancev na Kranjskem je imel včeraj dne 3. t. m. ob 1. uri popoldne sestanek, da sklepa o postopanju v deželnem zboru. Sklepi so tajni.

Narodna delavska organizacija v Ljubljani se je ustanovila včeraj ob 2. uri popoldne ob lepi udeležbi nad 300 ljudi. Prisotni so bili deželni poslanci dr. Oražen, dr. Triller in Turk, dalje zastopniki tržaške narodne delavske organizacije in njenih podružnic v Boljuncu in Dolini; pozdrav centrale iz Trsta je prinesel njen tajnik Engelmann. Predsednikom je bil izvoljen g. Adolf Ribnikar, odborniki so pa zastopniki različnih delavskih strok. Ustanovi se takoj pravno varstvo. Sklenile so se resolucije, v katerih se izreka simpatije tržaškemu slovenskemu delavstvu v boju z „Dalmacijom“ (glej članek), dalje se zahteva, da se nastavi pri bodočih državnih železniških delavnicah v Šiški same Slovence.

Družbi sv. Cirila in Metoda se je v zadnji vodstveni seji pečala s šolstvom v mariborskem okraju. Vrše se pogajanja s tovarno kavinih surrogatov J. Jelačin radi obnove založniške pogodbe.

Iz „Kranjske hranilnice“ je bilo v soboto dvignjeno nad 1 milijon kron. Mestna hranilnica ljubljanska je ta dan presegla 34. milijon kron hranilnih vlog.

Na okrajnem sodišču v Ljubljani je od Novega leta predstojnik nadsvetnik Andolšek, mož rodov in po mišljenju Slovenec, ki pa ima nemško rodbino. Kazenski oddelek bosta vodila svetnik Potrato in okrajni sodnik dr. Mohorič. Civilni sodniki ostanejo Zotmann in Žebre, izvršilni oddelek obdrži dr. Papež, otroško varstvo Milčinski, izvensporni oddelek pa Balovec.

Absolvirani tehnik Avrelj Kobal je vstopil pri deželni vladi kranjski kot praktikant v stavbenem oddelku.

Iz Ljutomer. Pozdrav „Narodnemu Dnevniku!“ Z veseljem pozdravljamo nov naš list „Narodni Dnevnik“. Posebno zadnji čas, ko sovražnik pritiska od vseh strani z vsemi svojimi silami, čutimo krvavo potrebo po lastnem dnevniku. Mnogo dela ga čaka, mnogo bo moral pretrpeti pred raznimi nasprotniki, a le pogumno naprej za dobro našo stvar! V Ljutomeru bode treba posvetiti v marsikateri zaprašen kotiček, očistiti marsikatero društvo, tvrdko itd. narodnih peg. Kjer ne bo šlo zlepa in dobra, treba bo tudi operacije. — Le neustrašeno naprej, ker le v napredku je naša rešitev!

**Boj za slovensko šolo v Studen-
cih.** V slovenskih razredih se bo po-
učevala seveda tudi nemščina po ve-
ljavnih zakonih kot učni predmet na
podlagi materinskega slovenskega je-
zika. Stariši so lahko prepričani, da
bodo znali njihovi otroci po dovršeni
slovenski ljudski šoli popolnoma oba
jezika (slovenski in nemški) v pisavi
in govoru, sedaj pa ni v nemški šoli
skoro nikakih uspehov. Rad vanje,
Razvanje, Pekre in Studenci nam
lahko pričajo, da čisto nemška ljudska
šola ni nič vredna za slovenskega
otroka. Slovenski se v taki šoli ne
sliši nikdar, nemščina pa se vbija deci
v glavo na surov način, da se nam
smilijo otroci. Če vprašate kedar od-
kritosrčnega nemškega učitelja, kaj si
misli o teh šolah, bo vam povedal, da
je nečloveški phati nežnega sloven-
skega otročiča v nemško šolo. Taki
stariši nimajo nobenega srca ali pa
so zapeljani. Počakajmo, naj se otrok
razvije, potem pa bo se naučil tudi
drugega jezika igraje.

Slovenski otročič spada v slo-
vensko šolo.

Čipkarska šola se ustanovi po
sklepu obč. odbora v Trati na Go-
renjskem.

„Credit Lyonnais“, velika fran-
coska banka z 250 mil. frankov kapi-
tala, namerava ustanoviti podružnico
v Trstu. Ker znaša obrestna mera za
eskompt pri „Cr. Lyon.“ le 2³/₅%, bo
ustanovitev podružnice trgovini in
obrta le v korist.

Izdaja vojaških skrivnosti. Kako
neenako in nepravilno se v tem oziru
na Avstrijskem s časniki postopa, piše
nekdo v graški „Tagespost“. Dočim se
na eni strani prepove pri manjših listih,
da morajo molčati o vsakem vojaškem
gibanju proti jugu, izdajajo vojaške
oblasti same, koliko vojaštva je šlo iz
Opave, Brna, Prage in Galicije s tem,
da so priobčile izkaz božičnih daril za
avst. vojake v Bosni, da so razpisale
poziv za oferte 450 vag. ovsa itd. Nek
dunajski list je s tem, da je priobčil
poročilo o božičnici, izdal doslej ne-
znano pozicijo 14. pogorske brigade.

Izseljevanje iz Amerike. V Trst
je prišlo zadnje sredo s parnikom
„Oceana“ 252 izseljencev, ki so se
vračali v domovino.

Nemci se širijo v Slavoniji zadnji
čas tako naglo, da bodo kmalu pome-
nili resno nevarnost. Nedavno tega je
bilo izvoljenih v Nov. Slankamnu,
nekaj čisto hrv. kraju 6 Nemcev pri
obč. volitvah. Pa tudi drugače se
Nemci gospodarski in organizatorično
razvijajo.

Poročilo se bode v četrtek, dne
7. jan. v Šošanju g. Josip Ledenik,
učitelj pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu
z gospodično Milko Rajsterjevo. Mnogo
sreče in naše častitke!

Iz Ljutomer. Silvestrov večer
je zopet pokazal, kako daleč je prišlo
narodno življenje v Ljutomeru. Prazni
prostori, in to na večer, ko je bilo
drugekrati tako živahno. Ali mislijo
merodajni faktorji s sv. jo odsotnostjo
opozoriti ljudi na se, da še sploh kje
životarijo. To ni prav, ven med nas!

Pridnega in treznega kolarja,
ki je poleg tega tudi naroden človek,
se išče v večjem kraju na Spodnjem
Štajerskem. Na razpolago mu je delav-
nica (brez orodja) in stanovanje v sre-
dini kraja. Pojasnila daje uredništvo
našega lista.

„Planina“ je tudi na Štajerskem!
Znano je, da pogostoma slovenska
pisma vkljub natančnim naslovom še
le po dolgem potovanju ali pa sploh
ne najdejo svojega cilja. Kriva je temu
nevednost; neznanje jezika poštinih
uslužbencev. Tako n. pr. nečejo poznati
pošte Planina na Štajerskem,

ako ne zapišeš na pošiljatev Montpreis
zraven. Zgodilo se je, da je bila na
nekem poštne uradu v kozjanskem
okraju oddana pošiljatev na naslov
„I. I. Planina na Štajerskem“, a je
čez 6 dni srečno priromala nazaj na
svoj dom, iskavši adresata po Planini
na Kranjskem. Zelo naobražene ljudi
ima c. kr. poštno ravnateljstvo v svoji
službi, da jim je Štajersko in Kranjsko
eden in isti pojmi.

Zatiranje živinskih kug. Polje-
delsko ministerstvo ukazuje deželni
vladam, naj opominjajo ljudstvo, da
sodelujejo pri zatiranju kug s tem, da
pridno naznanja oblastvom vsak slučaj
zlasti kuge na parkljih in gobcih. —
Pametna je pa c. kr. avstrijska vlada!
Najprej dovoli s pomočjo svojih mame-
lukov nagodbo z Ogrsko, odkoder se
širijo potem z živino kuge pri nas,
potem pa nas poziva, naj jo zatira-
vamo. Kaj pravijo k temu poslanci
veleč. „Km. zveze“?

**Najstarejša žena v Gornjem
gradu** je umrla v torek 29. decembra.
G. Frančiška Krajnc je dosegla lepo
starost 92 let in je bila mati spošto-
vane Krajncve rodline.

Na Ljubnem v Savinski dolini
so danes občinske volitve. Volilni boj
se bje med tržani in okoličani.

Spojitve vseh južnih Slovanov
v drž. zboru pozdravlja zelo simpatično
celovski „Mir“ v svojem novoletnem
uvodniku. Članek se nadalje izraža za
gospodarsko spojitve s Kranjci.

Zaprili so včeraj v Celju odvetn.
uradnika g. J. Vodeba. Poneveril je
baje neki stari ženici na Teharjih hra-
nilno knjižico, glasečo se na 150 kron

Društvene vesti.

„Slovenska Čitalnica“ v Mariboru
si je izvolila na občne zboru 27. dec.
1908 sledeči odbor za leto 1909: Pre-
sednik dr. Vladimir Seruec, tajnik Tone
Hohnjec, blagajnik Srečko Stegnar,
odborniki pa dr. Anton Medved (pod-
predsednik) Marko Stajniko, Vilko Ber-
dajs, dr. Lj. Pivko (knjižničar), Vek.
Bahovec in F. Sever.

Kmetijska podružnica v Žalcu ima
v sredo, dne 6. prosinca 1909 ob pol
3. uri popoldne v gostilni g. Hodnika
v Žalcu svoj občni zbor, h kateremu
se vabijo vsi udje in tudi tisti, ki že-
lijo k podružnici na novo pristopiti.

Za odbor:

Franjo Roblek
predsednik.

Ernst Slanc
t. č. tajnik.

Tržne cene.

Na dunajski borzi za kme-
tijske pridelke sta konzum in kupčija
še bolj rezervirana ko doslej. Pšenica
se je cenila za 10, žito za 10 nižje
ko zadnjič; oves je vstrajal.

Sladkorni trg: surovi sladkor
prompt K 22'70, per oktober — de-
cember K 22'—. Tendence mirna.

Budimpeštanski produkti
trg: Pšenica per april K 12'61 (50 kg),
pšenica per oktober K 10'83, žito per
april K 10'14, žito per oktober K 9'04,
oves per april K 8'57, oves per oktober
K —, turšica per maj K 7'20, ogr-
ščica per avgust K 14'—. Ponudba in
kupčljivost zmerna. Promet 15.000 met.
stot. Svinjska mast 136'—, namizna
slanina 109'—. Svinjad (1 kg): stare,
težke — do — vin., mlade, težke 120
do 122 vin., mlade, srednje 122 do 123
vin., mlade, lahke 122 do 123 vin.

Kava: Santos Good Average per
december —, per marc 30'50, per
maj 30'—, per september 29'—. Ten-
denca trajna.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Ljubljana, 4. jan. Za deželni zbor
kranjski se pripravlja vihar. Včeraj se

je udeležilo poldrug tisoč ljudi shoda
v Mestnem domu, katerega je sklicalo
„Politično društvo za dvorski okraj“
v Ljubljani. Shodu je predsedoval dr.
I. Tavčar, otvoril ga je dr. I. Oražen,
navzoči so bili še dež. poslanci Knez,
Plantan, Turk ter drž. posl. I. Hribar.
Odvetnik dr. I. Švigelj je ostro obso-
dil ponemčevalne tendence pri ljublj.
sodiščih, orisal Kalteneggerjevo delo-
vanje in „zmožnosti“ nemšk. šolskega
nadz. Belarja. Dr. Gregor Žerjav je v
krasnem govoru orisal postopanje na-
mestnika Schwarza in deželne vlade v
l. 1908; vladni komisar je med njego-
vim govorom opetovano grozil z za-
ključenjem shoda. Sprejela se je reso-
lucija, da naj vlada Belarjevo imeno-
vanje prekliče. Dr. Tavčar je zagotovil
najbrezobzirnejše postopanje slov. dež.
poslancev proti Schwarzu.

Strašen potres v južni Italiji.

Rim, 1. jan. Tudi jedno pred-
mestje Mesine, Castro reale, je razru-
šeno. Nobena hiša te lepe naselbine ni
ostala nepoškodovana. Castro reale je
tako v razvalinah ko Mesina. Prebi-
valci so večji del mrtvi.

Katanija, 2. jan. Ljudje ne mi-
slijo več, da bi zopet sezidali Mesino.
Kar je še prebivalcev ostalo, se na-
meravajo naseliti v Kataniji in tam
ustanoviti predmestje z imenom Me-
sina. V Kataniji in v Palermu je okoli
15.000 beguncev dobilo streho.

Napoli, 2. jan. Število rešilnega
moštva znaša nad 7000, število dose-
daj v Mesini in v Reggio pokopanih
se pa ceni na 60.000.

Rim, 2. jan. V Reggio so po 56
urah še našli žive v bližini palače ita-
lijanske banke in v jetnišnici. Še od
vseh strani se slišijo klici na pomoč
in javkanje umirajočih.

Milan, 2. jan. Vzlic obsednemu
stanju so ropi in pleni na dnevnem
redu. V Mesini so ustrelili 4, v Reggio
8 roparjev, ki so jih zasačili pri delu.

Dunaj, 2. jan. Italijanska vlada
je sprejela ponudbo prostovoljnega re-
šilnega društva. Jutri se odpeljejo 3
kuhinje na prostem z opoldašnjim
vlakom v Napoli. Zvečer sledijo zdrav-
niki in moštvo.

Milan, 2. jan. Tukaj so podpisali
en milijon lir prostovoljnih prispevkov
za ponesrečence.

Rim, 2. jan. Parlament bo najbrž
v naslednjih dneh sklican, da dovoli
zakonske določbe za nesrečne kraje v
Kalabriji in Siciliji. Vlada namerava
zahtevati kredit 30 milijonov lir.

Carigrad, 2. jan. „Jeni gazeta“
poziva, da se naj Turki izkažejo hva-
ležne za italijansko prijateljstvo te-
kom zadnjih 5 mesecev in nabirajo za
Sicilijo in je podaril v ta namen sam
500 frankov. Tudi sultan je dal v ta
namen 1000 pf.

Rim, 2. jan. Vsi karnevali po celi
Italiji so odpovedani. Obrtniki bodo
imeli vsled tega velikansko škodo in
gotovo bo prišlo več tvrdk na kant.
Mnoga gledališča ne igrajo več in ka-
tera že igrajo, so prazna.

Lep in poučljiv članek o potresih
v južni Italiji iz peresa profes. g. dr.
Poljanca v Mariboru priobči „Narodni
Dnevnik“ jutri.

Iz sodne dvorane.

Konec.

8. Obtoženec Viktor Perisich, brat
dr. Jabornegovega solicatorja, ki je
bil že kaznovan zaradi zastrupljenja
studenca, je obtožen, da je v družbi
znanega Hrena, visokošolca Bechine in
drugih 19. septembra zvečer ranil de-
lavce Westenove tovarne Stojana, Strop-
nika in Zupanca.

Sodnik: Priča Stojan je Vas
spoznal.

Obdolženec: Jaz nisem bil zraven,
ampak moj brat fotograf.

Sodnik: Tako! In to poveste šele
sedaj po 3 mesecih!

Sodnik: Konstatujem, da so vsi
trije delavci telesno pohabljeni.

Iz zadevnih spisov se izvidi, da
je mestni policaj Gračner, ko so po-
škodovanci klobuk nazaj zahtevali,
sam pretepačem pomagal in je poško-
dovance zapodil z golo sabljo, rekoč:
„Prav je, da se Slovence pretepe!
Nemci imajo k temu danes pravico“.

9. Albert Riha, rojen v — Kutni
gori, sotrudnik „Deutsche Wacht“ že
mnogokrat kaznovan, je tožen, da je
20. sept. udaril s palico kmečkega
fanta Andreja Oseta iz Št. Jurja ob
Južni žel.

Sodnik: Iz zdravniškega spriče-
vala vidim, da je bil Oset na ustih
ranjen. Popis storilca se strinja tudi
z Vašo osebo, obtoženec Cvetko!

Cvetko in Riha: Midva sva ne-
dolžna.

Riha: Dokažem, da sem ta čas
pomagal red delati pred „Narodnim
domom“. To ve moja žena in stotnik
Novak.

Priča stotnik Novak: Kaj še! Jaz
moža niti ne poznam.

10. Franc Petrich, trgovski po-
močnik pri Zangerju, pove, da je nje-
govemu očetu ime Vaclav.

Sodnik: Vi ste pomagali tepati
one tri delavce, priča Menzel je to
povedal.

Petrich: Jaz sem nedolžen, danes
bode priča Menzel drugače govoril.

11. Rudolf Achleitner, gimnazijec,
sedmošolec, je tožen, da je slovenske
dijake po vrtni ulici podil in kamne
metal.

Sodnik prečita tozadevne izjave pri-
č Goleša in Stiblerja.

Achleitner: Jaz še v vrtni ulici
nisem bil.

12. Hans Walland, že kaznovan z
10 dnevi zapore zaradi tatvine, je
tožen, da je pridno sodeloval pri pre-
tepih, zlasti, da je tepel Novačana.

Obtoženec: Imam priče, da sem
nedolžen!

Sodnik: Kaj pa, če so Vaše priče
tudi pomagale pretepati!

Obtoženec: Dokažem, da ta dan
še palice nisem imel.

Sodnik: Ni Vam bilo treba svoje
palice s seboj vzeti. Sodno znano je,
da je bilo v bližini kolodvora pri-
pravljenih mnogo palic in si jih je
lahko vsakdo izbral sam.

Glas iz občinstva: V nemški hiši
Obtoženci in zagovorniki modro
molčijo.

13. Adalbert Walland, tudi že kaz-
novan, je tožen, da je tepel Novačana.

Obtoženec: Jaz sem nedolžen.

14. Anton Gajšek, pred sodnijski
uslužbenec, sedaj brez posla, je tožen,
da je najsrditejše pretepal.

Sodnik: Vi ste na sumu, da ste
pretepli kranjska veleposesnika očeta
Lenka in sina dr. Lenka, akoravno sta
Nemca.

Gajšek: Jaz ne, jaz sem bolan
človek. Jaz hočem vedeti, kdo me toži,
jaz bom tožil zaradi razžaljenja časti.

Glas iz občinstva: Oho!

Sodnik: Konstatiram, da sta bila
oba Lenka napadena, ker nista „heil“
klicala. Oba sta telesno poškodovana.

15. Peter Hess, uslužbenec v to-
varni na Polzeli, je tožen, da je po
noči 20. septembra na drž. ce-ti stre-
ljal, ko je s svojim vozom dohitel Žal-
čane, kateri so se iz Celja peljali. S
tem je splašil konje, več Žalčanov je
bilo v nevarnosti.

Obdolženec: Res je, pa jaz sem se
bal Žalčanov, ker so „živijo“ klicali.

Sodnik: Ali ste zato morali stre-
ljati? Če ste na živio odgovorili s heil,
potem pač niste bili v tako nevarnem
položaju.

16. Konrad Jevšenak, pomočnik pri
fotografu Lencu, je tožen, da je kro-
jaču Hočvarju razbil svetiko v vred-
nosti 25 K.

Obtoženec je na zapisnik izjavil,
da je to dejanje le v šali priznal a
je nedolžen.

17. Robert Hren rojen v Gornjem
gradu, burš, že kaznovan, je obtožen
cele vrste pretepov. Obtožen, da je
tepel kmečkega fanta Oseta, visoko-
šolca Novačana, one tri delavce 19.
septembra.

Obtoženec Hren: Jaz sem popol-
noma nedolžen. Jaz sem Slovence po
naročilu dr. Ambroschitza le branil.
To ve poslanec Malik.

Sodnik: Priče drugače govorijo. Priča Tavornik pravi, da ste ga Vi udarili.

Hren: To je priča res potrdil, zdaj pa že govori, da sem jaz nedolžen.

18. Visokošolec J. Bechine, brez posla, je tožen, da je tepel delavce Stropnika, Stojana in Zupanca.

Bechine: Jaz sem nedolžen.

Po zaslišanju vseh 18 obtožencev začne se z zasliševanjem prič.

Priča Jože Hočevar je videl v vrtni ulici, kako je tolpa s palicami oboroženih fantalinov pridrla za slovenskimi dijaki in jih pretepala. Med napadalci je odločno spoznal sedmošolca Achleitnerja. Kljub tajanju obtoženca priča odločno ponovi svojo izpovedbo. Kdo mu je razbil svetilko, priča ni videl, izvedel je pa, da je to storil Lenčev pomočnik Konrad Jevšenak. Škode ima 25 K.

Priča Jože Kukovec, trgovski pomočnik v Ptuj, k razpravi brzojavno poklican, pod prisego izpove, da je bil pri vseh vlakih pred kolodvorom, da bi ubranil kakega znanca, če bi ga nemške tolpe napadle. Videl je več prizorov, kako so bili mirni potniki od Nemcev vpričo policije napadeni in pretepeni. Policija je le prežala, da bi zaprla kakega Slovence, če bi se branil. Tudi pričo je policija preiskala, ali ima orožje.

Priča potrdi, da je Fric Skoberne pred kavarno Hausbaum s prstom kazal na pričo in pruge Slovence, da bi jih pretepači kot Slovence spoznali in teplili. Priče si niso upali napasti, ker so vedeli, da bi se napadalcem utegnilo slabo goditi. Tudi Fridrika Wallanda je priča videl med pretepači. Priča je videl dalje, da je urednik Walter nekoga gospoda s palico v nogo sunil. Hrena je priča razločno videl s palico ndrihati.

Sodnik prebere izpovedbe vseh mestnih policajev Urha, Bučarja, Miheleka, Goloba, Gračnerja, Mahra. Vsi kakor en mož trdijo, da so bili pri vseh vlakih navzoči, pa z gotovostjo izključijo krivdo vseh 18 obtožencev. Glasen smeh med poslušalci!

Priča Amalija Kosi, c. kr. profesorja soproga izjavi, da je obtoženec Gajšek ljudi s palico pretepal in se obnašal kakor divja zverina. Priča je bila pri več vlakih v spremstvu soproga na kolodvoru pričakovat znanca, ker se je za nje bala. V Ptuj so nje-nemu nečaku Nemci teden dni prej skoro oko izbili. Priča pravi, da je bil pred kolodvorom cel čas postavljen tesen špalir z batinami oboroženih Nemcev, policija ni nič storila, očitno je pustila ta tesen špalir, ker je bila s pretepači sporazumljena.

Dr. Jabornegg: Jaz si pridržim tožbo zoper pričo, ker je policijo žalila. Priča: Res je pa vendar le.

Dr. Kukovec: Priča, povejte nam še kaj o našem gospodu županu.

Priča: Župan dr. Jabornegg je pretepe gledal, pa se je v vzgled svoji policiji na ves glas krohotal, če so bili Slovenci tepeni.

Velik nemir v dvorani. Sodnik opominja k miru. Dr. Jabornegg je bled od jeze. Ker se pa čuti krivega, ne upa besedice odgovoriti. Dr. Zangger hoče pričo zmotiti, ta pa odločno odreče dr. Zanggerju vsak odgovor.

Priča Kosi: Z Vami ne govorim, naj me sodnik vpraša!

Priča Blazinčič je videla, kako je pribežal zasledovani Novačan pred kavarno Union, brez suknje in klobuka. Priča je videla, da je mladi Teppei grozeč dvignil palico in vpil: „Stoj!“

Priča Lebič, uslužbenec Teppeja pove, da ga je Novačan vprašal, kako je mlademu Teppeju ime.

Zagovornik dr. Riebl zakliče: Vohunstvo!

Dr. Kukovec: Pridržim si v imenu Novačana tožbo zoper dr. Riebla zaradi te žalitve in zahtevam, da se pokliče k redu.

Sodnik pokliče dr. Riebla zaradi te nedostojnosti k redu!

Sodnik: Konstatiram iz aktov, da so dobili telesne poškodbe: Anton Novačan, visokošolec v Pragi, 4 nemški Trboveljčani, Martin in Franc Kosi kmečka človeka iz Virštanja v kozjanskem okraju, Andrej Oset, posestnika sin v Št. Jurju ob juž. žel., delavci iz Čreta Stojan, Stropnik in Zupanc, delavec Rudolf Tavornik iz Šter, veleposestnik Nemeč Lenk in njegov sin dr. Lenk.

Ob pol 1. uri se razprava prekine. Ob 3. uri se razprava nadaljuje. Priča Strauss pove, da se mu je Jevšenak izrecno pohvalil, da je razbil svetilko.

Priča Peyerl, ki je pral zadnjič Sonnenburga, je nastopil tudi za nedolžnost Hrena. Očitno je Peyerl sam sodeloval pri pretepih.

Dr. Kukovec: Zoper Hrena je tekla preiskava zaradi pretepa tudi v Ptuj. Predlagam, da se dobavi dotični akt. Potem se bode videlo, ali je Hren res tako nedolžen.

Hren prizna, da je bil tudi v Ptuj v sodni preiskavi.

Sodnik sklene zadevo burša Hrena izločiti in odstopiti sodnji v Ptuj, ker mu je samemu znano, da se je tam tudi uvedla zoper Hrena preiskava.

Dr. Riebl se zasliši kot priča, da je Hren nedolžen.

Priča Oset: Gotovo je mene Hren tepel.

Nato se razprava sklene.

Državnega pravdnika namestnik predlaga, da se vsi obtoženci obsodijo.

Dr. Kukovec zahteva odškodnino za Antona Novačana.

Zagovorniki prekašajo drug drugega v napadih na priče in državnega pravdnika.

Sodnik zavrne napade na državno pravdnništvo.

Dr. Kukovec izjavi, da si pridrži zoper dr. Zanggerja tožbo zaradi razžaljenja časti v imenu priče Amalije Kosi ter obžaluje, da se odlične dame zaradi izpolnjevanja njih državlanske dolžnosti kot priče tako nesramno žalijo.

Sodnik objavi sodbo, s katero se obsodi Gajšek zaradi prestopka zoper varnost telesa po § 431 k. z. na tri dni zapor, Hess zaradi streljanja po § 431 k. z. na 10 K globe in Jevšenak po § 468 zaradi prestopka hudobnega poškodovanja tuje lastnine na 24 ur zapor in 25 K odškodnine in povrnitev kazenskih stroškov, vsi drugi razun Hrena, ki še pride na vrsto, se oprostijo, ker se sodnik o krivdi ni dovolj prepričal.

Št. 44.931
II. 6.576 1908.

Razglas.

Štajerski deželni odbor je sklenil prirediti tudi leta 1909. stalne viničarske tečaje, da se vzgoje temeljito izobraženi viničarji in vzorni delavci v ameriškanskih vinogradih, v drevnicah in v gojenju sadonosnikov, in sicer priredi te tečaje:

1. na deželni viničarski šoli v Silberbergu pri Lipnici.
2. na deželni sadje- in vinorejski šoli v „Burgwaldu“ pri Mariboru.
3. na deželni viničarski šoli v Zg. Radgoni.
4. na deželni viničarski šoli v Ljutomeru in
5. na deželni viničarski šoli v Skalcah pri Konjicah.

Ti tečaji se pričnejo dne 15. februarja in se končajo dne 1. decembra l. 1909.

V „Burgwaldu“ pri Mariboru se sprejme leta 1909 — 14, v Silberbergu pri Lipnici leta 1909 — 24, v Zgor. Radgoni leta 1909 — 16, v Ljutomeru leta 1909 — 12 in Skalcah pri Konjicah leta 1909 — 12 posestniških in viničarskih sinov,

Ti dobivajo na naštetih zavodih stanovanje, popolno hrano in vrh tega mesečno plačo po 8 kron.

Izobrazba v teh kurzih je v prvi vrsti praktična: teoretična je le v toliko, kolikor je to potrebno za vzorne in samostojne viničarje.

Na koncu tečaja dobi vsak udeleženec spričevalo o svoji porabnosti.

Za sprejem v te tečaje morajo prosilci vložiti koleka proste prošnje najkasneje do 10. januarja 1909. na štajerski deželni odbor.

V tej prošnji se mora izrecno povedati, v katero naštetih šol želi prosilec vstopiti in je treba priložiti:

1. dokaz, da je prosilec star 16 let,
2. spričevalo poštenega obnašanja, katero potrdi župnik,
3. zdravniško spričevalo, da je prosilec prost vsake nalezljive bolezni,
4. šolsko odpustnico iz ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da ostanejo od 15. februarja do 1. decembra 1909. nepretrgoma v tečaju in da slušajo vse izobrazbo zadevajoče naredbe dež. strokovnjakov.

V Gradcu 24. dec. 1908.

Od štajerskega deželnega odbora.

Listnica uredništva.

Vuzenica: Vsled pomanjkanja prostora porabili le nekaj. Gradivo si prihranimo. Zdravi in hvala za drugo! Ljutomer: Jodoform, veste, prehudo „diši“. Priručna hvala! Rečica: Zastarelo, pride v drugi obliki? Mursko polje, Šoštanj, Krakov (več v pismu!) Arco, Celje, Sv. Lenart v Sl. g., Zidanmost in dr. prihodnjic, ni prostora! Cenj. dopisnike prosimo, potrpljenja, sedaj se nam je nagomadilo mnogo gradiva. Vse pride o svojem času na vrsto. Prosimo pa marljivega sodelovanja! Agitirajte za „Nar. Dn.“!

Šoštanjska godba

je po ceni na razpolago:
6 do 10 mož na lok in
do 18 mož na pihala.

Kapelnik J. Mazej.

17 3-2

Ustanovljena leta 1835.

Franc Ksav. Souvan,
Ljubljana.

Bogata zaloga manufakturnega
blaga.

Cene brez konkurence!
Na debelo! 8 15-2 Na debelo!

Ivan Bonač, Ljubljana

Velika zaloga papirja in pisalnih
potrebščin na debelo in drobno.

Največja jugoavstrijska kartonažna tovarna.

Knjigoveznica.

Točna postrežba in nizke cene. Oferti in ceniki so na razpolago.

20 5-2

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Slovenski trgovci pozor!

Naročujte svoje blago pri skoz in skoz slov. tvrdki

„Merkur“ J. Ulčakar in dr.

Trst, ulica Torre Bianca 9.

Zaloga kave, riža in družega kolonijalnega blaga.

Na debelo!

Nakup in prodaja domačih pridelkov.

3 10-2

Izjava.

Prekličem žalitve napram gospici učiteljici Lojzki Gorjak-ovi v lokalu g. Kukovca dne 27. decembra 1908.

V Ljutomeru, dne 2. prosinca 1909.

Vekoslav Vrščič ml.

Ravnokar je izšel

**Koledar za
kmetovalca 1909**

uredil dr. konz. J. Legvart. IV. zelo popolnivi letnik z vsebino:

Kratek opis umne živinoreje; zlata pravila živinoreji, krmljenje goveje živine in prašičev, mlekarstvo, preiskovanje in bolezni mleka. Obdelovanje travnikov, umetna in naravna gnojila. Živinozdravništvo. Vinoreja. Tabele za merjenje lesa. Zadrugištvo. Merjenje lesa. Prerač. v kile, orale in hektarje. Koledar in še mnogo drugega. Vezan je letos v posebno močno platno. Cena je s pošto K 1'80 in se naroča pri **Ivan Bonaču v Ljubljani**. Vsled prihranitve dragega povzeta se naj 19 znesek naprej določje. 3-2